

Rikardo Arregi Diaz de Heredia

*Gasteiz, Araba
(1958)*

Aurkibidea

Biografia

Gasteizen jaioa. Psikologia eta Magisteritza ikasi zituen Salamancan, eta hantxe hasi zen euskara ikasten ere, Koldo Mitxelenarekin. Euskal Filologia ikasi zuen gero, Gasteizen. Idazlea da, poeta. Hiru poema liburu argitaratu ditu. "[Volgako Batelariak](#)" izeneko literatur-taldeko kidea da. Itzultzailea ere bada. Sindikalgintzan jardun zuen. Azken urteotan euskara irakaslea da, hezkuntza sistema publikoan.

Zintak

GAS-002

- **Proiektua:** Gasteizko Euskararen Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2015-06-15
- **Iraupena:** 68 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Odria, Haizea

Pasarteak

1. Familiak euskararekin zeukan harremana

- **Erref:** GAS-002/002
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:00:46. **Bukatu:** 00:02:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Amonak ba omen zekien zer bait euskaraz baina berak ez zuen ezagutu. 60. eta 70. hamarkadetan Gipuzkoa eta Bizkaitik jende asko joaten zen Dulantzira uda pasatzera. Bere izeba-osabarentzat haiek "euskaldun-euskaldunak" omen ziren.</p>

Transkripzioa

- Eta zure familian zer harreman zuten euskararekin? Zure gurasoek, aiton-amonek...?

- Amak kontatzen zidan bere amak, nere amonak, bazekiela zer bait euskaraz, baiña nik ez nuen ezagutzen amaren... Bueno, amaren ama ezagutu nuen, baiña oso zaharra zen ya eta burua galduta eta horrela. Eta gero hemen, Arabako herrietan, ba, beti izan dituzte hitz batzuk euskarazkoak, nahiz eta batzutan euskara zela, hori euskara zela, jakin ez. Eta Dulantzin eta nire... bueno, bertako izeba-osabak eta ez dakit zer bazekiten, adibidez, badago leku bat Sorgiñerreka deitzen dena Dulantzin. Bazekiten hori zer esan nahi zuen gaztelaniaz eta gauza hoiei buruz zer bait zekiten. Baiña zan gauza bat oso... Dulantzira uste dut hirurogei hamarkada, hirurogeita hamar hamarkadan, Gipuzkoako ta Bizkaiko hainbat familia zetozen, udak pasatzera, klimaren zera horrekin, ez? Ba klima lehorra eta ez dakit ze, batez ere seme-alaba txiki gaixoak zituztenak. Eta Dulantzin hoiek ziren "vascos-vascos"; gu giñen "vascos" eta hoiek "vascos-vascos". Eta, orduan, ba, niri txikitan hori atentzioa deitzen zidan zera hori, ez? Baiña... Bai, gero nire amaren familian batzuk ziren Bizkai aldekoak eta euskaraz zekiten eta abesti batzuk zekiten euskaraz eta... Bueno, gauza hori, bai.

2. Euskara nola ikasi zuen

- **Erref:** GAS-002/003
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:02:35. **Bukatu:** 00:04:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:

16 urterekin euskara ikasten hasi zen, Salamancako unibertsitatean zegoela. Euskaldun asko zegoen 60. hamarkadan Salamancan. Gero AEK-n egon zen pare bat uda eta berehala ikasi zuen.

3. Euskararekin lehen kontaktuak umetan

- **Erref:** GAS-002/004
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:04:09. **Bukatu:** 00:06:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Euskarari buruzko txikitako oroitzapenak: Uda pasatzera Arabako Errioxara joaten ziren familia euskaldunen seme-alabekin euskaraz egiten zuen. Aitak kontatzen zion aitonaren baserrira Oñatiko gazteak joaten zirela gaztelera ikastera. Uda pare bat Donostian igaro zituen senide batzuen etxean eta haiekin ere zerbait egiten zuen euskaraz.

4. Euskara zer den beretzat

- **Erref:** GAS-002/005
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:06:24. **Bukatu:** 00:08:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Gabriel Arestik zioen berak euskara ez zuela "maite", "behar" zuela. Rikardok antzera pentsatzen du. Familian entzuten zituen istorioek sortu zioten euskararekiko kuriositatea eta txikitatik ulertu eta ikasi nahi izan zuen.

5. Lehen Gasteizen entzuten zen euskara, Debagoienekoa

- **Erref:** GAS-002/007
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:10:27. **Bukatu:** 00:12:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

<p>Gaztetako kuadrilla erdia Arrasate ingurukoa zuen, euskalduna, eta asteburu askotan joaten ziren hara. Bera euskara ikasten ari zen orduan. Duela 30-40 urte Gasteizen euskara entzuten zenean batez ere Debagoienatik lanera, erosketak egitera... joandako jendea izaten zen.</p>

6. Gaur egungo euskararen egoera Gasteizen

- **Erref:** GAS-002/009
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:13:14. **Bukatu:** 00:15:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Jende askok hitz egiten du euskara Gasteizen gaur egun, baina batzuetan ez da ikusten. Gertatu izan zaio norbaitekin beti gazteleraz jardutea eta egun batean hark euskaraz badakiela konturatzea. Batzuetan ez dakizu nork dakien euskaraz eta nork ez, jende asko eta ezberdina bizi da Gasteizen eta sarritan aurreiritziak ere izaten dira. Kanpotik etorritako euskaldun asko ere badago eta euskalki desberdinak entzuten dira.

7. Hizkuntzarekin ezustekoak Gasteiztik kanpo

- **Erref:** GAS-002/010
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:15:46. **Bukatu:** 00:17:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Gasteiztik kanpo jende guztiak euskaraz jakingo duela pentsatzen du eta ezustekoak hartu izan ditu. Donostiako taberna bateko anekdota.

8. Gasteiztarra eta euskalduna: "landare arraroa"

- **Erref:** GAS-002/011
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:17:05. **Bukatu:** 00:18:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Batzuetan jendea harritu egiten da gasteiztarra dela jakitean. Batez ere Gasteiztik kanpo gertatzen zaio, gasteiztarra eta euskalduna dela esatean, "azterketa botaniko geologikoa" egiten diotela dio; ea "landare arraro" hori nondik datorren asmatzen saiatzen direla.

9. Euskaldunekiko aurreiritziak

- **Erref:** GAS-002/013
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:19:23. **Bukatu:** 00:21:55

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Gasteizen 80. hamarkadan euskara leku jakin batzuetara mugatzen zen, alde zaharrera batez ere. Beste zonalde batzuetan euskara baserriarekin lotzen zuten. Gaur egun beste aurreiritzi batzuk daude: nazionalismoarekin, abertzaletasunarekin, terrorismoarekin... lotzen da euskara.

10. Atzeritarrek euskara ikasteko gogoia

- **Erref:** GAS-002/014
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:21:55. **Bukatu:** 00:24:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Euskara » Euskararen historia

Laburpena:

Eskolen mapa asko aldatu da. Ikastola gehienak Arabako Aldundiak sortu zituen. Eskola publikoetan B eta D ereduak izugarrizko gorakada izan dute. Rikardo orain helduen euskara irakaslea da eta atzeritar asko ikusten ditu euskara ikasi nahian, seme-alabek hitz egiten dutelako.

11. Gasteizen euskaraz bizi al daiteke?

- **Erref:** GAS-002/016
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:25:39. **Bukatu:** 00:28:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Faktore askoren arabera dago euskaraz bizi ahal izatea: lanbidea, lagunak, giroa... Baina askotan norberaren esku dago: zein egunkari irakurtzen duzun, zein telebista kate ikusi... Lehen askotan gertatzen zen administrazioarekin hizkuntza aldetik arazoak izatea.

12. Gasteizko kultur giro erakargarria

- **Erref:** GAS-002/018
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:28:58. **Bukatu:** 00:32:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Aisia » Kultura

Laburpena:

Euskal kulturako jendea erakarri izan du Gasteizek. Euskal Filologiako fakultatea bertan egoteak ere lagundu du. 80. hamarkadan herri txikietako jende asko erakarri zuen Gasteizko giroak. Izen batzuk aipatzen ditu.

13. Euskaraz idazteko erabakia

- **Erref:** GAS-002/020
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:34:54. **Bukatu:** 00:37:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:

Gaztelaraz oso gutxi idatzi du. Aresti, Sarrionandia... asko gustatzen zitzaizkion. 1993an atera zuen lehen liburua, denbora asko eman zuen nola egin nahi zuen pentsatzen.

14. Ikasketak eta lehen lanpostuak

- **Erref:** GAS-002/022
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:39:38. **Bukatu:** 00:40:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza

Laburpena:

Euskara irakaslea da gaur egun. Salamancan psikologia eta magisteritza ikasi zuen. Gasteizera bueltatutakoan Euskal Filologia ikasi zuen. Haur hezkuntzan irakasle gisa hasi zenean oso arraroa zen gizon bat 4-5 urteko umeekin egotea.

15. Lehenengo euskara irakasleen zailtasunak

- **Erref:** GAS-002/023
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:40:46. **Bukatu:** 00:43:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskara irakaslea da gaur egun. 80. hamarkadan eskola publikoetan lehen euskara irakasleak sartu zirenean aurreiritzi asko jasan behar izan zituzten. Euskarazko material askorik ere ez zegoen eta ez ziren urte errazak izan, baina lan ona egin zutela uste du.

16. Beste esparru batzuk bereganatzeko ditu oraindik euskarak

- **Erref:** GAS-002/024
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:43:19. **Bukatu:** 00:45:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Garai batean euskararen etorkizuna irakaskuntzan zegoela pentsatu zen eta hor inbertitu zen ahalegin handiena. Baina bere ustez ez da landu beharreko esparru bakarra. Osakidetzan, adibidez, gaur egun oraindik arazoak daude euskararekin eta harrigarria iruditzen zaio. Neska-mutilek askotan eskolatik kanpo ez dute erabiltzen. "Garai berrietako latina" bihurtzen ari dela ematen du batzuetan.

17. Euskarazko ekitaldiak bilatzeak norberaren jarrera aktiboa eskatzen du

- **Erref:** GAS-002/025
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:45:35. **Bukatu:** 00:47:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Gauza asko antolatzen dira gaur egun euskaraz, baina bila joan behar duzu, jarrera aktiboa izan behar duzu. Eta hori batzuetan nekagarria izan daiteke.

18. Euskara ikasteko erraztasunik ez

- **Erref:** GAS-002/027
- **Iraupena:** 0:03:18. **Hasi:** 00:47:56. **Bukatu:** 00:51:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:

Ez du uste euskara ikasi nahi duen jendearentzat erraztasun handirik dagoenik. Seme-alabek eskolan ikasten dutelako jende heldu askok euskararekiko interesa dauka baina ez zaie laguntza askorik ematen. Euskara ikastea garestia izatea oso gauza harrigarria da.

19. Gasteizko euskararen ezaugarriak

- **Erref:** GAS-002/030
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:53:10. **Bukatu:** 00:55:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Gasteizen euskalki ezberdinetako jendea elkartzen denean, badago elkar ulertzeko esfortzu bat. Debagoienako euskara entzutea adibidez ohikoa da. Nahiz eta euskalki propiorik ez eduki, gasteiztarrei inguruko euskalkiekin harremana errazagoa egiten zaiela uste du.

Transkripzioa

-Gasteizko euskara: ezaugarriak...

-Ez dakit nik; ez dut uste... nik uste dut jende gaztearen artean izango da beste hiri askotan egiten den bezala, ez? "Da rollo bat" eta halako esapideak esaten dituztenak. Ez dakit... nik uste dut hemen jende asko dagoela kanpotik etorria, baina bizi dira hemen... igual daramate hemen hogeï-hogeita hamar urte... Nik uste dut, klaro, Tolosako bat, Lesakako bat edo, ez dakit, Etxarriko bat eta Oñatiko bat elkartzen direnean, gogorregia da bakoitzak bere euskalkiari eustea, ez? Orduan, badago zea bat, nik uste dut, elkar ulertzeko egiten dan esfortzu bat.

-Baturako joera bat?

-Agian bai. Jende askori uste dut hori kostatzen zaiola edo harritu egiten dala, ez? Zea hoiekin. Edo... Ez dakit. Baina adibidez Debagoienako euskara hemen entzutea ez da batere arraroa; oso komuna dela. Igual hemengo jendeak ez du euskalki bat egingo, baina nik uste dut igual kapazagoa dela beste euskalkiak ulertzeko, eskandalu handirik gabe. Nik entzuten dut "gustatzen jata" hemen eta, ez dakit, ez diot garrantzirik ematen. Badakit zer den; nik ez dut horrela hitz egingo, edo ez dut horrela hitz egiten, baina badakit zer esaten ari dan. Ez da holan gauza arraro bat- edo; ez dakit nik, ez dakit jende gaztearen artean nola hartuko duten hori, edo beste batzuek nola hartuko duten hori. Ez dakit.

20. Adierazpen publikoetan euskararen kalitateak kezkatzan du

- **Erref:** GAS-002/031
- **Iraupena:** 0:03:26. **Hasi:** 00:55:32. **Bukatu:** 00:58:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Adierazpen publikoetan euskararen kalitateak kezkatzan du, adierazpen pribatuetan ez. Ekitaldi publikoetan euskara desagokia erabiltzeak haserretu egiten du. Harreman ez-formaletan toleranteagoak izan beharko genuke.

21. Euskara eta azentu bitxiak

- **Erref:** GAS-002/032
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:58:58. **Bukatu:** 01:00:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Kordobako lagun batek iparraldean ikasi zuen euskara eta bitxia da bera entzutea. Euskaraz Sevillako azentuarekin hitz egiten duen beste bat ere ezagutzen du. Horrek hizkuntzari bizitasun bat ematen dio.

22. Euskal kulturaren periferian

- **Erref:** GAS-002/033
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 01:00:07. **Bukatu:** 01:01:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura

Laburpena:

Idazle moduan euskal kulturaren periferian sentitzen da pixka bat. Batzuetan barre egiten dute horren kontura.

23. Gasteiz eta Arabari buruzko aurreiritziak

- **Erref:** GAS-002/034
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 01:01:29. **Bukatu:** 01:04:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Gasteiz eta Arabari buruz (eta baita Nafarroa eta Iparraldeari buruz ere) aurreiritzi asko dagoela uste du. Badirudi garrantzitsuena ez dela zer zaren, baizik eta zer ematen duzun. "Ez duzu euskalduna ematen" esan izan diote. Periferian egotearen abantailak.

24. Euskararen inguruko anekdotak

- **Erref:** GAS-002/035
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 01:04:46. **Bukatu:** 01:07:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Euskararen inguruko anekdota asko gertatu izan zaizkio. Askotan atzeritartzat hartzen dute.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com